

[Thorndahl]

indtægter gennem almindelige reguleringer af ejendomsretten.«

Begrundelse

Det offentlige tilvejebringer sine indtægter gennem skatter, afgifter og takster for offentlige driftsvirksomheder. Derimod må det antages at være grundlovsstridigt, hvis det offentlige opnår indtægter gennem ekspropriationer eller de såkaldte erstatningsfrie reguleringer.

I fremsættelsestalen den 30. januar 1981 til de tre love, hvorigennem regeringen tvangsmæssigt vil ændre eneretsbevillingen til indvinding af olie i den danske undergrund, udtaler energiministeren: »Ændringen af de vilkår, under hvilke bevillingshaverne ifølge lovforslagene skal udøve deres virksomhed, må anses som en regulering af bevillingshaverens rettigheder af en sådan karakter, at ordningen ikke medfører krav på erstatning efter grundlovens paragraf 73.« Gennem denne »erstatningsfri regulering« regner regeringen med at kunne opnå en meget betydelig indtægt, som regeringen gentagne gange har sat i direkte relation til Danmarks økonomiske problemer. Man kan derfor gå ud fra, at regeringen gennem denne tvangsmæssige ændring forventer indtægter på et tocifret milliardbeløb, opnået på bekostning af A. P. Møller og efter regeringens opfattelse altså erstatningsfri. De erstatningsfrie reguleringer af ejendomsretten har eksempelvis været byggeliniepålæg, byggebegrænsninger etc., som dels har været generelle, dels i almindelighed kun haft ret beskedne økonomiske konsekvenser for den enkelte, og som aldrig har givet det offentlige direkte indtægter.

Men olielovene er rettet direkte mod en enkelt virksomhed med meget væsentlige økonomiske konsekvenser for den pågældende virksomhed til følge, og et af hovedformålene med det tvangsmæssige indgreb med dets såkaldte »erstatningsfri regulering« er direkte at sikre staten milliardindtægter på den pågældende virksomheds bekostning.

Noget sådant er efter spørgerens opfattelse aldrig sket tidligere. Det offentlige har aldrig før gennem beslutninger om erstatningsfrie reguleringer af ejendomsretten pålagt og opnået væsentlige indtægter på de pågældendes bekostning. Denne opfattelse ønsker spørge-

ren bekræftet eller eventuelt afkræftet gennem konkrete eksempler.

Besvarelse (10/2 81):

Justitsministeren (Ole Espersen):

I pkt. 1 i de almindelige bemærkninger til forslag til lov om regulering af eneretsbevilling til efterforskning og indvinding af kulbrinter i Danmarks undergrund anføres: »Lovforslaget har til formål gennem en regulering af eneretsbevillingen til efterforskning og indvinding af kulbrinter i undergrunden at tilvejebringe et nyt grundlag, på hvilket denne virksomhed fremtidig kan udøves samtidig med, at bevillingshaverens rettigheder i rimeligt omfang opretholdes. Herigen kan der skabes klarhed over, hvilke indenlandske energiforsyningsmuligheder i form af olie og naturgas der består, med henblik på en øget indvinding til sikring af forsyningerne af olie og naturgas og forbedring af betalingsbalancen over for udlandet.«

I pkt. 6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget anføres det, at udviklingen gør det nødvendigt, »at alle muligheder for væsentlige bidrag til landets energiforsyning i form af indenlandsk produktion udnyttes så effektivt som muligt.« Det anføres endvidere, at dette forudsætter, »at mulige forekomster af olie og gas i den danske undergrund kortlægges hurtigst muligt, at efterforskningsvirksomheden i form af borerer bliver så omfattende og sker så effektivt som muligt, at der skabes mulighed for en samlet tilrettelæggelse af efterforskningsvirksomheden på hele det danske område, og at der tillægges samfundsmæssige hensyn afgørende vægt ved tilrettelæggelsen af indvindingsaktiviteten, således at det sikres, at såvel samfundsøkonomiske som energiforsyningsmæssige interesser varetages bedst muligt.«

Gennemførelse af lovforslaget har således ikke – som det synes forudsat i spørgsmålet og begrundelsen herfor – til formål at forøge statens indtægter, men alene at muliggøre gennemførelsen af den ovenfor anførte målsætning. Opfyldelsen af denne målsætning vil som følge af den forøgede efterforsknings- og indvindingsaktivitet på længere sigt medføre fordele af såvel forsyningsmæssig som samfundsøkonomisk karakter.

Spørgsmålet om at forøge det offentlige indtægter ved olie- og gasproduktion er di-